

נר שמואל



לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום רביעי ט"ז בסיון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נדריים - י

1. הגמרא מיישבת את משנתנו האומרת שרק רשעים נודרים אף לשיטת ר' יהודה ומה שאמר שהנודר ומשלם הוא המוכרח, כוונתו רק למי שנודר בנדבה. מה הטעם בזה הרי גם בנדבה יש חשש שיבא לידי תקלה?
 ר' יהודה לשיטתו שאדם מביא כבשתו לעזרה ומקדישה, וסומך עליה ושוחטה.
 ואף בנדבה דנזירות - ר' יהודה לשיטתו שאמר: חסידי הראשונים היו מתאווין להביא קרבן חטאת, ולפי שאין הקב"ה מביא תקלה על ידיהם, מה היו עושין? עומדין ומתנדבין נזירות למקום, כדי שיתחייב קרבן חטאת למקום.
 עוד למדנו - ר' שמעון שם בברייתא חולק: לא נדרו בנזיר, אלא הרוצה להביא עולה - מתנדב ומביא, שלמים - מתנדב ומביא, תודה וארבעה מיני לחמה - מתנדב ומביא, אבל בנזירות לא התנדבו, כדי שלא יקראו חוטאין, שנאמר: וכפר עליו מאשר חטא על הנפש.
2. מי היו אלו שסברו שנזיר נקרא חוטא?
 א. שמעון הצדיק במעשה בדף לעיל לעיל [ודווקא נזיר שנטמא משום שמתחרט והוי כעין חולין בעזרה].
 ב. לר' שמעון בברייתא לעיל, כל נזיר נקרא חוטא.
 ג. ר"א הקפ"ר - וכפר עליו מאשר חטא על הנפש - וכי באיזו נפש חטא זה? אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים ק"ו: ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה! מכאן, כל היושב בתענית נקרא חוטא.
 לסוברים שכל נזיר נקרא חוטא, אף שהפסוק נאמר בנזיר טמא, זהו כיון ששנה בחטא [ו'על הנפש' מיותר לטהור]
3. משנה - אלו דוגמאות של כינויים שנינו?
 קונם, קונח, קונס - כינויי קרבן. חרק חרך חרף - כינויי חרם. נזיק נזיח, פזיח - כינויי נזירות. שבותה, שקוקה, נודר במוהי [משה] - כינויי שבועה. ובברייתא אמר רשב"ג: במוהי - לא אמר כלום, במומתא דאמר מוהי - הרי אלו כינויי לשבועה.
4. מה הם הכינויים?
 א. ר' יוחנן - לשון אומות הן.
 ב. ר"ש בן לקיש - לשון שבדו להם [חדשו מלבם] חכמים להיות נודר בו, וכן הוא אומר: בחדש אשר בדא מלבו.
 והטעם שתיקנו כינויים: כדי שלא יאמר 'קרבן', ועי"ז יבא לומר קרבן לה' כלשון הפסוק, ועי"ז יבא לומר לה' בלא קרבן ויוציא ש"ש לבטלה. אבל בכינויים שאינם לשונות הפסוק אין חשש שיצטרף ש"ש.
 וכן מצינו בברייתא שלמדו מהפסוק 'קרבן לה' שאדם יאמר כך ולא יאמר 'לה' עולה', שמא יפסיק אחר לה' והוציא ש"ש לבטלה. ולמדו מכך - ומה זה שלא נתכוון אלא להזכיר שם שמים על הקרבן, אמרה תורה קרבן לה', המוציא לבטלה על אחת כמה וכמה.
5. במה רצו לתלות את מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש?
 כינויי כינויי - לבית שמאי הנדר חל, לבית הלל לא חל. ורצו לתלות שלבית שמאי לשון אומות ואף שבוש זה הוא לשון, ולבית הלל, לשון שבדו להן חכמים, ותיקנו חכמים רק את השבוש עצמו. ודחו בשני אופנים:
 א. לכולי עלמא לשון אומות הן, ונחלקו האם מה שהאומות מדברים בכינויי כינויים נחשב מעיקר הלשון.
 ב. לב"ש גוזרים כינויי כינויי משום כינויי, ולב"ה לא גזרינן כינויי כינויי משום כינויי.
6. מה הדוגמאות של כינויי כינויי?
 נדרים - מקנמנא, מקנחנא, מקנסנא. חרם - חרקים, חרכים, חרפים. נזירות - מחזקנא, מנחנא, מפיחנא.
 ונסתפקו על הלשונות: מיתחזנא, מיתעזנא. וקינמא - האם הוא קונם או בושם קינמון, קינה - האם הוא קונם או לול של תרנגולין - תיבעי. שבועה - שבובאל, [אבל שבובאל הוא בן גרשום משמע] שבותיאל, שקוקאל.
 שמואל: אשיבתא, אשקיקא, קרינשא - לא אמר כלום.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)